

мікроелектроніці та енергетиці, в хімічній та харчовій промисловості, косметологічній, у сільському господарстві [1,2]. Наноматеріали відкрили нові можливості в фармакології та медицині.

На даний час активно дискутується питання оцінки ризику в сфері нанотехнологій, зокрема, професійного ризику при виробництві та використанні наночастинок. При цьому наголошується на неможливості застосування традиційних підходів через фізико-хімічні властивості наночастинок, особливості їхньої біологічної дії, брак повної інформації щодо показників гострої та хронічної токсичності в експериментах *in vitro* та *in vivo*, відсутність даних щодо впливу на робочих місцях, де використовують нанотехнології [1].

Для наноспецифічної оцінки ризику першочергове значення мають дослідження токсичності наночастинок різних елементів, особливо з огляду на постійне зростання кількості працівників, які мають професійний контакт із наноматеріалами. Наночастинки здатні проникати в незміненому вигляді через клітинні бар'єри, а також через гематоенцефалічний бар'єр у центральну нервову систему, циркулювати і накопичуватися в органах і тканинах, викликаючи більш виражені патоморфологічні зміни у внутрішніх органах, а також мають тривалий період напіввиведення. Оцінку ризику ускладнює те, що існуючі підходи не враховують фізико-хімічні властивості наночастинок та особливості їхньої біологічної дії. Розмір, форма та щільність наночастинок потрібно враховувати при розрахунку граничних допустимих концентрацій. Необхідно відзначити, що для оцінки ризику та керування ним необхідна набагато більша база експериментальних даних, ніж та, що наразі накопичена з цієї проблеми.

Робота частково виконана згідно наукової теми (державний реєстраційний номер 0113U000790).

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'Я ЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Л. Я. КІТ, канд. біол. наук, *асистент кафедри безпеки життєдіяльності*

Н. В. НАЛИВАЙКО, канд. біол. наук, доцент *кафедри безпеки життєдіяльності*

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

В останнє десятиріччя прослідковується погіршення здоров'я студентів під час навчання у вищих навчальних закладах України. У цьому контексті проблема виховання культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації в освітньому процесі вищих навчальних закладів набуває особливої значущості. Тому мета дослідження полягає у з'ясуванні рівня здоров'язбережувальних компетентностей у студентів та обґрунтуванні необхідності їхнього формування.

Встановлено, що для більшості опитаних студентів притаманний низький рівень здоров'язбережувальних компетентностей. Зокрема, показано, що 33,33-47,37 % студентів 1-го і 4-го курсів опинялись у ситуації, коли вони потребували надання невідкладної допомоги, але не могли її отримати. 44,05-42,11 % студентів 1-го і 4-го курсів відповідно були свідками нещасних випадків, коли оточуючі потребували допомоги, але також не могли її отримати. Натомість, у більшості випадків (80,95 і 68,42 %) молодим людям самостійно доводилось надавати допомогу. Рівень такої допомоги на думку 42,86-36,84 % студентів 1-го і 4-го курсів відповідно був недостатнім.

Показано також, що мотивація до вивчення дисципліни “Основи медичних знань” у студентів 1-го і 4-го курсів розподілилася наступним чином: на першому місці за важливістю для студентів розташовується бажання допомогти іншому, на другому – власна безпека, на третє місце студенти обрали стан власного здоров'я як мотивацію до вивчення дисципліни. Тому формування здоров'язбережувальних компетентностей у молоді є одним з пріоритетних напрямків вищих навчальних закладів у контексті підготовки майбутнього фахівця, що є запорукою виховання здорової нації.

Для досягнення цього основним завданням вищих навчальних закладів є формування ціннісного ставлення студентів до здоров'я та відповідальної орієнтованості на нього. Запропоновано ввести в навчальні плани факультетів дисципліну “Основи медичних знань” для реалізації компетентнісного підходу до підготовки майбутніх фахівців з метою їхньої успішної адаптації в суспільстві.

Перспективою подальших досліджень є пошук найбільш ефективних засобів, методів та прийомів навчання, які б сприяли здоров'язбереженню сучасної молоді.

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

С. В. ШМАЛЄЙ, д-р. педаг. наук, канд. біолог. наук, проф., завідувач кафедри цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності

Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, м. Київ,

Т. І. ЩЕРБИНА, канд. біол. наук, доцент кафедри біології людини та імунології

Херсонський державний університет, м. Херсон

У період кризового розвитку сучасного українського соціуму підвищується соціальна напруженість в різних сферах суспільного життя. Соціальна напруженість - емоційний стан в групі або суспільстві, який викликаний тиском з боку техногенних, природних та соціальних факторів середовища існування. Визнано, що соціальна напруженість виникає в суспільстві (територіальній спільноті) двояким чином. По-перше, якщо більшість людей спочатку смутно відчуває, а потім у міру розвитку подій